
Förprövningsrapport

**Planbesked för Grundskola F-6 vid Svarte Mosse
(Biskopsgården 830:751 med flera) inom
stadsdelen Biskopsgården, dnr 2023-00447**

2023-02-24

Innehåll

Ärendet	3
Styrande dokument och tidigare beslut	3
Bedömning	4
Översiktlig planering.....	4
Bebyggd miljö och natur.....	4
Trafik och parkering.....	5
Teknisk försörjning och mark.....	6
Miljö- och hälsoaspekter.....	7
Ekonomi.....	7
Samband, beroenden och prioriteringsgrund.....	8
Slutsats	8
Sammanfattning och slutsats.....	8
Detaljplanarbete.....	9
Inkomna yttranden	10
Göteborgs Energi AB.....	10
Kretslopp och Vatten.....	11
Kulturförvaltningen.....	13
Kulturmiljö.....	13
Stadsledningskontoret.....	13
Stadsområde Hisingen.....	15
SBF Geotekniker.....	18

Ärendet

Diarienummer: **2023-00447**

Handläggare SBF: Hugo Lindblad

Stadsområde: Hisingen

Fastighet: Biskopsgården 830:751 med flera

Sökande: Fastighetskontoret

Området ligger i stadsdelen Biskopsgården. Nordväst om hållplatsen Svarte Mosse och väster om bostadsbebyggelsen vid Termometegatan. Marken är idag främst naturområde.

Planansökan föreslår en grundskola årskurs F-6 med kapacitet för 570 elever, 3 paralleller per årskurs samt grundsärskola om cirka 40 platser. Övriga funktioner som föreslås inrymmas är ett tillagningskök och en fullstor idrottshall (planyta ca 43x23 m).

Det totala lokalbehovet är cirka 9 000 kvm (BTA), varav idrottshall ca 1 800 kvm. Utöver byggd yta behövs cirka 14 000 kvm friyta, parkering och angöring.

Styrande dokument och tidigare beslut

Översiktsplan

Översiktsplan för Göteborg, antagen av kommunfullmäktige <2022-05-19>, anger för västra delen av området park och rekreation, för södra delen av området idrott och rekreation och för delar åt öster blandad stadsbebyggelse i Mellanstaden.

Program för Biskopsgården

Ett programarbete som berör stora delar av Biskopsgården pågår. Programmet har varit på samråd under 2022 och planeras att godkännas av stadsbyggnadsnämnden under 2023.

Detaljplaner

Delar av området är inte tidigare detaljplanelagt. Övriga delar berörs av två detaljplaner.

Gällande detaljplan akt 1480K-II-5195 anger för det aktuella planansökningsområdet främst skola och idrott och gc-väg. Genomförandetiden gick ut 2019.

Gällande detaljplan akt 1480K-II-3315 anger för det aktuella planansökningsområdet främst idrottsändamål, prickmark (marken får inte bebyggas) och allmänplats; park, plantering, lekplats och dylikt. Genomförandetiden har gått ut.

Stadsbyggnadsnämnden och Byggnadsnämnden har tidigare beslutat:

2023-02-21 att ge positivt planbesked till planansökan för Bostäder och förskola vid Temperaturgatan.

2022-05-17 att samråda om program för Biskopsgården

Program för Biskopsgården, dnr 0189/18 går att läsa på www.goteborg.se/planochbyggprojekt.

Bedömning

Översiktlig planering

Översiktsplan för Göteborg

Översiktsplan för Göteborg, antagen av kommunfullmäktige <2022-05-19>, anger för västra delen av området park och rekreation, för södra delen av området idrott och rekreation och för delar åt öster blandad stadsbebyggelse i Mellanstaden.

Att utveckla området med skola ligger inte helt i linjemed översiktsplanen, främst då delar i översiktsplanen föreslår park och rekreation. Översiktsplanens linjer är dock inte exakta och dess lägen ska tolkas ungefärligt. Det aktuella förslaget innebär en utveckling nära kollektivtrafik i Mellanstaden, förslaget bedöms följa översiktsplanens intentioner.

Program för biskopsgården

Program för Biskopsgården anger området som *nytt bebyggelseområde samt* möjlig placering av ny grundskola.

I programmet står bland annat: *I ett utsatt område som Biskopsgården där trygghet, eller känsla av trygghet, ofta lyfts som den största utmaningen är det särskilt viktigt att befolka grönområden. Detta kan göras genom att skapa attraktiva stråk, starkare målpunkter, tydliga entréer och genom att bebygga randzoner till grönområden. I de fall man bebygger randzoner är det viktigt att behålla/skapa tydliga entréer till grönområdena och behålla höga naturvärden.*

Det aktuella förslaget ligger i linje med programmet. Temperaturgatan slut pekas ut som en viktig entré till Svarte Mosse. En skola med idrottshall i det aktuella området bedöms rätt utformad kunna bidra och stärka entrén till Svarte mosse.

Program för Biskopsgården föreslår en utveckling av Biskopsgården efter Trädgårdsstadens principer. Ett förekommande inslag i trädgårdsstäderna var att placera bebyggelse längs med gator. I detaljplanen bör man studera skolans placering och volym. Den föreslagna skolan är relativt kvadratisk, eventuellt går det att skapa tydligare och attraktivare rumsbildningar om man bryter upp den föreslagna volymen i mer lamell liknande volymer som tydligt förhåller sig till framtida gator och terräng.

Programmet har varit på samråd under 2022 och planeras att godkännas av stadsbyggnadsnämnden under 2023.

Angränsande ansökningar

Planområdet är lokaliserat i Länsmansgården i direkt anslutning till Svarte mosse. I närheten av aktuellt planområde har fastighetskontoret under 2022 även sökt planbesked för bostäder och förskola vid Temperaturgatan (Diarienummer SBF-2023-00087).

Bebyggd miljö och natur

Kulturmiljö

Inom det föreslagna exploateringsområdet finns inga kända fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar. I norra Biskopsgården finns dock fornlämningar i form av

stensättningar, hällkista, fornborg och röse. Cirka 100 m väster om det aktuella området ligger bronsåldersröset med namnet Store Vette.

Det bedöms inte osannolikt att det finns okända fornlämningar inom exploateringsområdet. Dessa kan potentiellt utgöra boplatslämningar eller aktivitetsytor från samma tid som röset, då avståndet inte är långt till rösegraven. Av den anledningen föreslås att det görs en arkeologisk utredning inom det planerade området innan exploatering sker.

Social miljö och kommunal service

Det är brist på skolplatser inom Biskopsgården.

I väntan på permanenta utbildningslokaler etablerades 2017 en provisorisk skola, *Nya skolan Länsmansgården*, vid Svarte Mosse. *Nya skolan Länsmansgården* ligger söder om aktuell planansökan och hanterar cirka 200 barn i årskurs F-3.

En ny permanent grundskola på platsen frigör de ytor som Nya skolan upptar idag, eftersom de provisoriska utbildningslokalerna kommer rivas. I början av 2021 startade arbetet med att ta fram en ny detaljplan för grundskola F-6 vid Rimfrostgatan i Biskopsgården. Planen fick dock pausas under våren 2022 på grund av identifierade genomförandeproblem. Aktuell föreslagen utveckling vid Svarte Mosse, är tänkt att ersätta den planerade vid Rimfrostgatan.

Natur

Delar av föreslagna ytor för exploatering utpekas i översiktsplanen som en del av Svarte Mosse, Svarte mosse planeras att bli stadspark.

Social förvaltningen har påpekat vikten av att skolgården fortsatt är grön och lummig för att passa i sitt sammanhang och att den bör gestaltas så att den kan nyttjas av allmänheten utanför verksamhetens öppettider.

SBF bedömer att befintliga anläggningarna samt Svarte Mosse som stadspark kan bilda ett aktivitetskluster på den aktuella platsen med skola, idrott och friluftsliv. Skola och idrottshall i området bedöms bland annat kunna tillföra en mötesplats för flera olika målgrupper och ett ökat nyttjande av idrotts- och naturområdet dagtid.

SBF bedömer att en skola, väl gestaltad, på den aktuella platsen kan bidra till en positiv utveckling. Hur man ska ianspråkta naturmiljö för att inte det ska bli en stor negativ påverkan på Svarte mosse bedöms bli en av de viktigaste frågorna i en eventuellt detaljplanearbetet.

Trafik och parkering

Avståndet till närmsta hållplats är under 100 m. Området har goda förbindelser för gående och cyklister. Det är viktigt att i detaljplaneprocessen studera angöring till skolan. En skola ställer krav på tätt liggande passager samt trygga och säkra skolvägar, både för att barn själva ska kunna ta sig till skola och aktiviteter men även för att minska bilanvändandet.

Teknisk försörjning och mark

Transformator och ledningar

Inom området finns en befintlig nätstation med tillhörande ledningar som hamnar i konflikt med föreslagen byggnation. Vid en eventuell detaljplan bör man studera om den befintliga transformatorstationen kan ligga kvar eller om den bör flyttas för att skapa en god stadsmiljö. Om transformator stationen behöver flyttas behöver ett nytt E-område (8 x 8 meter) tillskapas där en ny nätstation kan byggas för att ersätta den befintliga. Den nya nätstationen kan då även byggas större så att den kan försörja tillkommande byggnation med elkraft. Befintlig nätstation är upplåten med ledningsrätt varför exploateringsprojektet ska bära alla flyttningskostnader.

Göteborg Energi GothNet AB har en kabel i södra delen av planområde

Fjärrvärme

Fjärrvärme finns i området dock inte i direkt anslutning till fastigheten. I ett senare skede ,när exploatören kommit igång med sin projektering, behöver man utreda vidare om och hur en eventuell anslutning kan utföras.

VA-ledningar

Det finns allmänna dricks- och spillvattenledningar i Temperaturgatan. Fastigheten är idag ansluten till ledningsnätet i gatan. Spillvattenledningsnätet är trycksatt vilket innebär att fastigheten kommer behöva pumpa spillvattnet till ledningen. Kapaciteten behöver utredas i ett senare skede. Om ledningsnätet behöver uppdimensioneras behöver det även anläggas en pumpstation.

Skyfall och dagvatten

Vid ett klimatanpassat 100-årsregn ansamlas vatten inom planområdet. Vattendjupet inom planområdet uppnår ett djup på 0,6 m.

Den föreslagna skolbyggnaden är delvis placerad i en lågpunkt där vatten ansamlas vid regn. Skolbyggnads form och placering behöver utredas vidare i ett eventuellt detaljplanearbete. Placeras skolbyggnaden i aktuellt läge behöver vattenvolymen hanteras på annan plats. Den volym som behöver kompenseras för är ungefär 270 m³. Det är en tidig bedömning där byggnadsgränserna är uppskattade, så volym som behöver hantera/kompenseras kan komma att förändras.

Dagvattnet från planområdet avleds till Osbäcken, vilken är klassad som en känslig recipient enligt Göteborgs stads reningskrav för dagvatten samt med miljökvalitetsnormer för vatten.

Området består idag av främst naturmark, vilken har en naturlig funktion av att rena och fördröja dagvatten. Funktionen försämras i samband med exploateringen av marken. Exploateringen får inte försämma möjligheten för recipienten att uppnå god vattenstatus.. Det blir därför viktigt att rena dagvattnet inom planområdet. En rekommendation är att avsätta åtminstone 5% av planområdet för dagvattenhantering.

Skyfallssituationen och dagvattenhanteringen behöver utredas närmare i en dagvatten- och skyfallsutredning.

Geoteknik

Marken inom området utgörs till största del av berg i dagen eller nära markytan, men även ett mindre område bestående av kärrtorv förekommer i norr enligt SGU:s jordartskarta. Om grundläggning skulle bli aktuellt på torv med mindre mäktigheter kan man förvänta sig att den behöver schaktas bort.

Om detaljplanen startar kommer en bergteknisk/geoteknisk handling behövas.

Miljö- och hälsoaspekter

Dagsljus

Den föreslagna skolbyggnaden är bred. Breda byggnader får ofta en mörk kärna där det blir svårt att anordna lokaler med acceptabelt dagsljus. I detaljplanearbetet bör man studera Skolbyggnadens utformning. Kan skolan utformas för att få bättre förutsättningar för ljus och bättre samspela med omgivande gator?

Luft

Hur miljö kvalitetsnormer påverkas av projektet behöver diskuteras/utredas men det bedöms preliminärt inte vara ett problem

Trafikbuller

Bullersituationen har studerats utifrån tillgängligt material och det bedöms finnas förutsättningar att klara gällande riktvärden.

Betydande miljöpåverkan

Projektet bedöms preliminärt inte föranleda betydande miljöpåverkan. Ställningstagande till om en miljöbedömning ska göras eller inte, undersöks i planarbetet enligt 6 kap. miljöbalken.

Ekonomi

Vatten och avlopp

Det kan bli aktuellt att anlägga en pumpstation. Kostnaden för en pumpstation är svårt att avgöra i detta skede när det inte finns några flöden.

Skyfallsvolymen om ca 270 m³ kommer behöva hanteras inom planområdet. Det bör eftersträvas att hanteras volymen ytligt då det både är billigare och ger en mer robust lösning. Kostnaden för att hantera vattnet uppskattas till ca 700 tkr.

Idrotts- och föreningsnämnden har framfört att de inte har medel nominerade för innevarande eller kommande planperiod för byggnation av en idrottshall i Biskopsgården. De påpekar att man inför en eventuell etablering behöver man utreda vilken förvaltning som ska äga och driva projektet samt hur en utbyggnad och förvaltning av anläggningen ska finansieras.

Stadsbyggnads förvaltningen delar åsikten att det är viktigt att i ett tidigt skede komma fram till vem som ska driva utvecklingen av idrottshallen. Detta bör beslutas tidigt i planarbetet, helst innan planstart.

Samband, beroenden och prioriteringsgrund

Som stöd för bedömning av start och tydliggörande av hur planen förhåller sig till andra projekt har planens måluppfyllelse enligt strategier, ÖP, prioriterade mål i budget och yttranden från andra förvaltningar analyserats. Sammanvägning av måluppfyllelse visar att den aktuella planansökan kan prövas i detaljplan.

Slutsats

Sammanfattning och slutsats

Det aktuella förslaget strider delvis mot Översiktsplanen då delar som i planansökan förslås som skolområde är utpekade som naturområde i ÖP. Översiktsplanens linjer är dock inte exakta och dess lägen ska tolkas ungefärligt. Det aktuella förslaget innebär en utveckling nära kollektivtrafik i Mellanstan, förslaget bedöms följa översiktsplanens intentioner. Förslaget stämmer också överens med program för Biskopsgården. I program studerar man områden mer ingående jämfört med översiktsplaner. Kontoret bedömer dock det som negativt att grönområde tas i anspråk.

Det är brist på skolor i området och en utveckling med skola med tillhörande idrottshall bedöms positivt för stadsdelen. Den aktuella platsen bedöms lämplig för en utveckling med skola med idrottshall och bedöms rätt utformat kunna stärka entrén till Svarte mosse. Tillsammans med idrottsområdet bedöms de föreslagna verksamheterna i planansökan kunna bidra till att skapa en stark mötesplats i området. Att området gränsar till ett grönområde och ligger nära hållplats är också positivt sett ur ett barnperspektiv.

Sammanvägt bedöms de positiva effekterna av en utveckling av skola i området väga starkare än de negativa. En utveckling med skola i det aktuella läget bedöms bidra positivt till utvecklingen av Biskopsgården. Projektet bedöms realistiskt att genomföra.

Planansökan föreslås få ett positivt besked.

Sydöst om området har tidigare fastighetskontoret ansökt om planbesked för Bostäder samt förskola vid Temperaturgatan (Diarienummer SBF-2023-00087). Planansökan fick ett positivt planbesked i SBN 2023-02-21. Områdena gränsar till varandra och i båda projekten är utformningen av Temperaturgatan en viktig fråga. Förvaltningen ser att det positivt för stadsutvecklingen om dessa båda planbesked slås samman. Förvaltningen bedömer också att det finns samordningsvinster.

Eventuellt detaljplanarbete

Behov av utredningar som i detta tidiga skede bedöms behövas i en eventuell framtida detaljplan. En mer ingående bedömning behöver göras vid en eventuell planstart.

- Dagvatten- och skyfallsutredning
- VA-utredning.
- Bullerutredning
- Dagsljus
- SKA/BKA
- Bergteknisk/geoteknisk utredning

Knäckfrågor som har identifierats i bedömningen

- Gestaltning av Temperaturgatan och entréer till Svarte mosse.
- Kopplingar mellan planförslaget och utvecklingen av Svarte mosse som stadspark.
- Skolbyggnaderna och skolgårdens utformning.
- Hur påverkas befintliga föreningar av en skoletablering.
- Eventuell flytt av ledningar och transformatorstation.

Inkomna yttranden

Ärendet har sänts till Göteborg Energi AB, Kretslopp och vatten, Kulturförvaltningen, Stadsledningskontoret, SBF Geotekniker, Idrott och förening, SDF Hisingen för eventuellt yttrande. Följande yttranden har inkommit:

Göteborg Energi AB

Göteborg Energi AB med dotterbolag har tagit del av nämnda remiss.

Nedan följer synpunkter på förslaget från berörda.

Göteborg Energi Nät AB (GENAB)

Göteborg Energi Nät AB har granskat rubricerad ansökan om planbesked. Inom området har bolaget en befintlig nätstation med tillhörande ledningar som hamnar i konflikt med tänkt byggnation. Den nya detaljplanen behöver således innehålla ett E-område (8 x 8 meter) där en ny nätstation kan byggas för att ersätta den befintliga. Den nya nätstationen kan då även byggas större så att den kan försörja tillkommande byggnation med elkraft. Befintlig nätstation är upplåten med ledningsrätt varför exploateringsprojektet ska bära alla flyttningskostnader.

Kontaktperson för GENAB angående remissvaret:

Dennis Ossman, 031-62 67 80 dennis.ossman@goteborgenergi.se

Göteborg Energi Fjärrvärme och Fjärrkyla samt Signalkablar. Göteborg Energi Gasnät AB (GEGAB).

Göteborg Energi Fjärrvärme finns i området. Närmsta stamledning ligger dock inte i direkt anslutning till fastigheten. Det behöver utredas vidare om och hur en eventuell anslutning kan utföras. Detta får göras i ett senare skede när exploitören kommit igång med sin projektering.

Göteborg Energi Fjärrkyla finns inte i området.

Göteborg Energi Gas finns inte i området.

Kontaktperson: Johan Fransson, 031 – 62 66 65 johan.fransson@goteborgenergi.se

Göteborg Energi GothNet AB.

Göteborg Energi GothNet AB har en kabel i södra delen av planområdet. Vet ej exakt hur den hamnar kontra planläget.

I övrigt inget att tillägga.

Kontaktperson för GothNet: Johnny Wassmuth, 031-62 65 38
johnny.wassmuth@goteborgenergi.se

Kretslopp och Vatten

Kretslopp och vatten ser inte några hinder med att starta ett planarbete. I planarbetet är det viktigt att hantera följande frågor:

- Sannolikt att det kommer behövas en pumpstation. Det behöver utredas tidigt om det finns kapacitet i ledningsnätet eller om det finns någon ny ledningsdragning som kan samordnas med andra aktuella planprojekt.
- Det ansamlas vatten vid ett skyfall inom planområdet, som behöver hanteras inom planen.
- Yta för dagvattenhantering kommer behöva avsättas inom planområdet för att detaljplanen ska vara möjlig att genomföra. En rekommendation är att avsätta 5 % av planområdet för dagvattenhantering.
- Angöring av avfallsfordon.

Utredningsbehov och information

Det behöver tas fram en dagvatten- och skyfallsutredning samt VA-utredning. Det är viktigt att utreda om det finns behov av en spillvattenpumpstation tidigt i planarbetet.

VA-ledningar

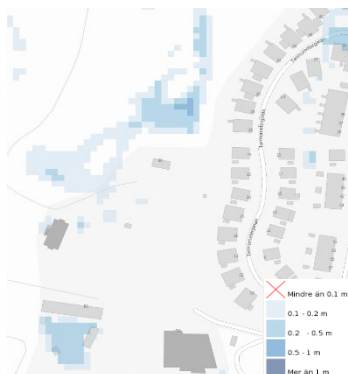
Det finns allmänna dricks- och spillvattenledningar i Temperaturgatan. Fastigheten är idag ansluten till ledningsnätet i gatan. Spillvattenledningsnätet är trycksatt vilket innebär att fastigheten kommer behöva pumpa spillvattnet till ledningen. Kapaciteten behöver utredas i ett senare skede. Om ledningsnätet behöver uppdimensioneras behöver det även anläggas en pumpstation.

Området är inom planprogrammet för Biskopsgården. Det pågår utredning av det befintliga VA-ledningsnätet.

Skyfall

Vid ett klimatanpassat 100-årsregn ansamlas vatten inom planområdet. Vattendjupet inom planområdet uppnår ett djup på 0,6 m.

Den föreslagna skolbyggnaden är delvis placerad i en lågpunkt där vatten ansamlas vid regn. Det innebär att den vattenvolymen behöver hanteras på annan plats eller att byggnaden justeras. Den volym som behöver kompenseras för är ungefär 270 m³. Det är en tidig bedömning där byggnadsgränserna är uppskattade, så volym som behöver hantera/kompenseras kan komma att förändras.

Figur 1. Vattendjupet vid ett klimatanpassat 100-årsregn. (urklipp GO:kart)

Ytvattenflödet vid ett klimatanpassat 100-årsregn flödar från väst till nordöst. Det uppstår höga flöden inom området. Placeringen på skolbyggnaden ser ut att blockera det vattenflödet som uppstår inom området. Det innebär att skyfallssituationen riskerar att förvärras inom planområdet. Volymen som behöver hanteras riskerar därför att bli större än 270 m³. Skyfallssituationen behöver utredas närmare i en dagvatten- och skyfallsutredning.

Figur 2. Ytvattenflöde som uppstår inom området. (Urklipp GO:kart)

Planarbetet ska se till att framkomligheten till entréer är möjlig även under ett skyfall. För att entréer och utrymningsvägar ska vara framkomliga under ett klimatanpassat 100-årsregn får maximalt 20 cm bli ståendes på vägar och stråk. Det är även viktigt att nybyggnationen inte förvärrar situationen för befintlig bebyggelse i samband med skyfall.

Dagvatten

Dagvattnet från planområdet avleds till Osbäcken, vilken är klassad som en känslig recipient enligt Göteborgs stads reningskrav för dagvatten samt med miljö kvalitetsnormer för vatten. Detta innebär att planen kommer få större ritningskrav.

Området består idag av främst naturmark, vilken har en naturlig funktion av att rena och fördröja dagvatten. Funktionen försämras i samband med exploateringen av marken. Exploateringen får inte försämra möjligheten för recipienten att uppnå god vattenstatus. Det kan bli svårt att uppnå tillräcklig rening. Det blir därför viktigt att rena dagvattnet inom planområdet. En rekommendation är att avsätta åtminstone 5% av planområdet för dagvattenhantering.

Ekonomi för VA

Det kan bli aktuellt att anlägga en pumpstation. Kostnaden för en pumpstation är svårt att avgöra i detta skede när det inte finns några flöden.

Skyfallsvolymen om ca 270 m³ kommer behöva hanteras inom planområdet. Det bör eftersträvas att hanteras volymen ytligt då det både är billigare och ger en mer robust lösning. Kostnaden för att hantera vattnet uppskattas till ca 700 tkr.

Avfall

Under ett eventuellt kommande planarbete behöver det tittas vidare på var avfallsutrymmen kan placeras och var sopbilar ska köra och stanna. Då det handlar om en skola så är en säker angöringssituation extra viktigt.

Kulturförvaltningen

Beskrivning av ärendet

Planansökan föreslår en ny grundskola (F-6) med kapacitet för 570 elever, samt en grundsärskola med cirka 40 platser. Övriga funktioner som föreslås inrymmas är ett tillagningskök och en fullstor idrottshall. Området som föreslås för anläggningen ligger i norra Biskopsgården i direkt anslutning till Svarte Mosses naturområde.

Kulturmiljö

Inom det föreslagna exploateringsområdet finns inga kända fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar. I norra Biskopsgården finns dock fornlämningar i form av stensättningar, hållkista, fornborg och röse. Cirka 100 m väster om det aktuella området ligger bronsåldersröset med namnet Store Vette.

Förvaltningens yttrande

Röset Store Vette ligger högst upp på krönet av berget väster om den planerade skolbyggnaden. Det höga läget gör att utsikten från röset sannolikt inte kommer att påverkas av byggnationen. Däremot är det inte osannolikt att det finns okända fornlämningar inom exploateringsområdet. Dessa kan potentiellt utgöra boplatzlämningar eller aktivitetsytor från samma tid som röset, då avståndet inte är långt till rösegraven. Av den anledningen föreslås att det görs en arkeologisk utredning inom det planerade området innan exploatering sker.

Det är länsstyrelsen som beslutar om arkeologiska utredningar och deras ambitionsnivå.

Stadsledningskontoret

Det är stadsledningskontoret som uppdragit till fastighetskontoret om att genomföra en planansökan för en ny grundskola F-6 för 570 elever samt grundsärskola om ca 40 platser för att möjliggöra en permanent lösning på platser i området.

Stadsledningskontorets bedömning är att platsen är lämplig, samt att det finns ett stort behov av att tillskapa permanenta skollokaler i detta område.

Idrott och förening

Stadsledningskontoret inkom 2022-06-16 med en uppdragsbeställning till fastighetskontoret att genomföra planansökan för en ny grundskola F-6 i Biskopsgården. Bakgrunden är ett sedan länge konstaterat behov av att expandera skolkapaciteten i Biskopsgården.

Även i programhandlingen för Biskopsgården som var ute på samråd under sommaren 2022 beskrivs området strax norr om de befintliga idrottsanläggningarna intill Svarte mosse som möjligt för utveckling med ny grundskola samt idrott/rekreation.

Skoletablering med idrottshall

Idrotts- och föreningsnämnden har inte medel nominerade för innevarande eller kommande planperiod för byggnation av en idrottshall i Biskopsgården och anser att det är flera frågor som behöver utredas grundligt inför en eventuell etablering av en idrottsarena/hall. Framför allt vilken förvaltning som ska äga och driva projektet samt hur en utbyggnad och förvaltning av anläggningen ska finansieras.

Idrotts- och föreningsförvaltningen delar Fastighetskontorets bedömning att platsen lämpar sig väl för en etablering av konceptet 'skolan som arena'. Vidare välkomnar och instämmer förvaltningen i de knäckfrågor som Fastighetskontoret beskriver. Att *"kommande planarbete behöver utreda hur samverkan med idrott och förening ska ske för att området ska kunna utvecklas för bästa möjliga helhet samt intressekonflikten i att den i programmet utpekade ytan för kommunal service och idrottsändamål har markanvändningen idrott/rekreation i översiktsplanen. Övriga frågor att studera vidare är hur befintliga föreningar påverkas av en skoletablering"*

Socialförvaltning Hisingen beskriver att invånarna i Västra Biskopsgården efterfrågar mer kostnadsfria aktiviteter för barn, unga och äldre, liksom fler mötesplatser för unga. Många, både föreningar och personal på de kommunala mötesplatserna, ser och nämner också den mentala barriären mellan Södra och Norra biskopsgården där barn och unga inte rör sig mellan områdena. Dessa faktorer behöver inkluderas inför valet av typ av anläggning och geografisk placering. Även placering och utformning av byggnaderna behöver utredas utifrån ett trygghetsperspektiv för att undvika mörka baksidor och gestaltning som kan upplevas som barriärer.

Om det går att planera utifrån de lokala förutsättningarna kan placeringen vid Svarte Mosse ha positiva effekter. De befintliga anläggningarna samt Svarte Mosse som stadspark kan bilda ett aktivitetskluster med skola, idrott och friluftsliv. Detta kräver dock samlade insatser från flera av stadens förvaltningar, civilsamhället och andra aktörer.

Skola och idrottshall skulle kunna tillföra:

- Öka nyttjandegraden av idrotts- och naturområdet dagtid
- Samverkan med grundskoleförvaltningen
- Mötesplats för rörelse för flera olika målgrupper
- Möjlighet för föreningslivet att värva medlemmar genom eftermiddagsverksamhet och prova-på verksamhet
- Möjlighet att nå barn- och unga genom helt spontana eller organiserade spontanaktiviteter

Avslutningsvis ser förvaltningen oroväckande på trenden att idrottsmark föreslås tas i anspråk till förmån för kommunal service i form av skoletableringar i flera av stadens program och projektutvecklingar. Inspråktagandet av idrotts- och rekreationsmark behöver därför kompenseras med mark eller annan ersättning samt möjliggöra samnyttjan som bidrar positivt till göteborgarnas fritid och möjligheter till en aktiv fritid.

Stadsområde Hisingen

Ärendet

Planansökan gäller en ny grundskola F-6 för 570 elever (3 paralleller per årskurs), grundsärskola om cirka 40 platser, tillagningskök samt en fullstor idrottshall (med en planyta på cirka 43x23 meter) vid Svarte Mosse i Biskopsgården.

Planområdet är lokaliserat i Länsmansgården i direkt anslutning till Svarte mosse. I närheten av aktuellt planområde har fastighetskontoret under 2022 även sökt planbesked för bostäder och förskola vid Temperaturgatan (Diarienummer SBF-2023-00087).

I väntan på en permanent lösning etablerades redan 2017 provisoriska utbildningslokaler vid Svarte Mosse, det vill säga *Nya skolan Länsmansgården*. Nya skolan ligger söder om aktuell föreslagen yta och det går idag cirka 200 barn i årskurs F-3. En ny permanent grundskola på platsen frigör de ytor som Nya skolan upptar idag, eftersom de provisoriska utbildningslokalerna kommer rivas. I början av 2021 startade arbetet med att ta fram en ny detaljplan för grundskola F-6 vid Rimfrostgatan i Biskopsgården. Planen fick dock pausas under våren 2022 på grund av identifierade genomförandeproblem. Aktuell föreslagen utveckling vid Svarte Mosse, är tänkt att ersätta den planerade vid Rimfrostgatan.

Fastighetskontorets bedömning är att platsen vid entrén till Svarte Mosse lämpar sig väl för en etablering av konceptet 'skola som arena'. Skolans lokaler skulle kunna samutnyttjas av boende och verksamma i närområdet även utanför skoltid. Den skulle därigenom kunna fungera som en mötesplats och bedöms ge flera positiva effekter för den framtida utvecklingen av Biskopsgården. Samverkan mellan grundskolans dagverksamhet och idrottsklubbar/föreningars verksamhet på kvällar och helger, lyfts av stadsledningskontoret som en förutsättning för långsiktigt bärkraftig ekonomi och drift.

Förslaget bedöms bidra till att skapa en bättre entré till Svarte Mosse. En ny permanent grundskola på platsen frigör även de ytor som rymmer en tillfällig skola idag, vilka kan utvecklas för att stärka området ytterligare.

Överensstämmelse med pågående arbete

Föreslagna ytor för exploatering utpekas i översiktsplanen som en del av Svarte Mosse med markanvändning *friluftsliv*. I samrådsförslaget för program för Biskopsgården är dock planområdet markerat som plats för kommunal service, exempelvis grundskola. Platsen har i tidigare programarbete diskuterats som lämplig för någon form av "arena" eller samlingspunkt.

Förvaltningens överväganden

Socialförvaltningen Hisingen ställer sig positiva till planförslaget utifrån att det finns ett behov av både fler skolplatser och idrottshallar i Biskopsgården. Förvaltningen ställer sig däremot kritisk till att planområdet gör anspråk på yta som i dagsläget hör till naturområdet Svarte Mosse.

Mötesplatser

Fastighetskontoret lyfter flertalet gånger i ansökan att föreslagen skola lämpar sig väl för konceptet skola som arena. Socialförvaltningen Hisingen instämmer med detta, men vill betona att förutsättningar för arbetet med skola som arena innefattar att ett rum på skolan ska tilldelas koordinatören och att det bör finnas tillgång till andra rum så som exempelvis uppehållsrum och grupprum där man kan ha aktivitet parallellt. Klassrum och konferensrum ska vara tillgängliga även efter skolans slut.

Det finns en stor efterfrågan på idrottshallar som kan användas till idrottsklubbar/föreningars verksamhet i Biskopsgården. Socialförvaltningen ser det därför som positivt att det föreslås tillkomma. Om idrottshallen ska samnyttjas av många olika typer av verksamheter ser förvaltningen ett behov av att lämpliga förvaringsutrymmen tillkommer för att skapa rimliga förutsättningar att förvara material. Förvaltningen ser det som positivt om det finns möjlighet att dela hallen genom en ridåvägg och därigenom möjliggöra för mer verksamhet.

Trafik

En skola ställer krav på tätt liggande passager samt trygga och säkra skolvägar, både för att barn själva ska kunna ta sig till skola och aktiviteter men även för att minska bilanvändandet.

Grönytor

Förvaltningen ser en risk att det aktuella förslaget och liknande förslag sammanlagt riskerar att få en negativ påverkan på Svarte mosse. Speciellt med tanke på planerna gällande att Svarte mosse ska bli en stadspark. Detta menar förvaltningen är det främsta hindret för en utveckling av området enligt ansökan. Föreslagna ytor för exploatering utpekade i översiktsplanen som en del av Svarte Mosse med markanvändning *friluftsliv* och i Göteborgs stads budget för 2023 står att värdefulla naturområden ska värnas. Socialförvaltningen Hisingen ser kritiskt på att det aktuella förslaget strider mot översiktsplanens inriktning.

Eftersom planområdet omges av Svarte mosse vill förvaltningen understryka vikten av att skolgården fortsatt är grön och lummig för att passa i sitt sammanhang. Den bör även gestaltas väl så att den kan nyttjas av allmänheten utanför verksamhetens öppettider.

Området

Som nämnt i planansökan har fastighetskontoret under 2022 även sökt planbesked för bostäder och förskola vid Temperaturgatan, vilket är strax söder om planområdet.

Socialförvaltningen Hisingen svarade i sitt yttrande för den planansökan att det är positivt att området förses med en ny större och ändamålsenlig förskola samt med eget ägda småhus och radhus. Kopplat till aktuell planansökan ser därför socialförvaltningen att planarbetet måste se till helheten och områdets samband mot sin omgivning, inte minst

mot Svarte mosse och potentiell byggnation vid Temperaturgatan. Kopplingar mellan planerna blir viktiga att studera och dessa bör komplettera varandra.

Trygghet

Som planansökan anger är aktuell föreslagen utveckling vid Svarte Mosse, tänkt att ersätta den planerade vid Rimfrostgatan. Socialförvaltningen Hisingen ställer sig undrande kring vilken inriktning ytan vid Rimfrostgatan då får istället. Det är en plats som tidigare uppmärksammats som otrygg av socialförvaltningen Hisingen. Genom Bo Bra har satsningar gjorts för att tillfälligt rusta upp platsen till dess att byggnation av skolan påbörjats. Satsningarna innefattar Drakparken där barn och ungdomar från närområdet har involverats ihop med en designer för att utforma och levandegöra platsen.

Liknande synpunkter kopplat till otrygghet har dykt upp angående aktuellt planområde. Därav ser förvaltningen det som positivt att platsen bebyggs. Samtidigt ser förvaltningen det som önskvärt att utreda möjligheterna till att arbeta med tillfällig platsutveckling till dess att byggnationen påbörjas.

Barnperspektiv

Barnkonventionen blev svensk lag i januari 2020, att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barnet samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad är två av grundprinciperna i konventionen. Socialförvaltningen ser det därav som eftersträvbart att involvera barn och unga i planprocessen.

Förvaltningen vill också ytterligare betona att utifrån ett barnperspektiv är trafiksäkerhet och trygga, säkra gång-, cykel- och kollektivtrafikkopplingar extra viktiga och relevanta. Det är också viktigt att riktlinjerna för friyta efterföljs.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis så avviker förslaget från översiktsplanen, där planområdet utpekats som en del av Svarte Mosse med markanvändning *friluftsliv*. Det ser förvaltningen som problematiskt. Förvaltningen ser dock positivt på att en skola samt idrottshall föreslås eftersom det sedan lång tid tillbaka råder en brist på god kommunal service i Biskopsgården.

Förvaltningen menar att projektet inte kan ses för sig självt utan att ett eventuellt planarbete måste se till helheten och områdets koppling mot sin omgivning, inte minst mot Svarte mosse, program för Biskopsgården och potentiell byggnation vid Temperaturgatan.

Om ni ser några hinder för en utveckling av området enligt ansökan?

Socialförvaltningen Hisingen ser att det finns utmaningar med bebyggelseförslaget och att dessa behöver utredas innan en utveckling enligt planansökan kan ske.

Vad ni ser som viktigt för en eventuellt kommande detaljplan att utreda och behandla?

- Påverkan på och entréer till Svarte mosse
- Kopplingarna mellan planområdet och potentiella bostäder samt förskola vid Temperaturgatan (Diarienummer SBF-2023-00087).

- Kopplingar mellan planförslaget och utvecklingen av Svarte mosse som stadspark
- Skuggstudier av skolgård
- Behov och efterfrågan utifrån att skolan potentiellt ska användas för konceptet skola som arena
- Hur de grönytor som tas i anspråk används idag
- Kopplingar till program för Biskopsgården

Särskilda utredningsbehov utifrån ett socialt perspektiv.

- SKA/BKA
- Möjligheterna för tillfällig platsutveckling till dess att skolan börjar byggas
- Trygga och säkra skolvägar i form av gång- och cykelkopplingar till och från området.
- Skolgårdens gestaltning
- Social hållbarhetsbedömning utifrån att planens intentioner avviker mot Göteborg stads översiktsplan

Avslutningsvis bedömer förvaltningen planens komplexitetsnivå till nivå tre. Förvaltningen ser att det finns mål- och intressekonflikter att hantera i bedömningen av förslaget vilket ökar komplexiteten. Platsen för förslaget är komplex då den är en del av Svarte mosse, samtidigt innebär förslaget ett tillskott av en större skola. Socialförvaltningen medverkar gärna i arbetsgruppen vid ett eventuellt positivt planbesked.

Beslut

Yttrandet översänds till stadsbyggnadsförvaltningen, dnr 2023–00447.

SBF Geotekiker

Marken inom området utgörs till största del av berg i dagen eller nära markytan, men även ett mindre område bestående av kärrtorv förekommer i norr enligt SGU:s jordartskarta. Om grundläggning skulle bli aktuellt på torv med mindre mäktigheter kan man förvänta sig att den behöver schaktas bort.

Om detaljplanen startar kommer en bergteknisk/geoteknisk handling behövas som beskriver markförhållandena, dvs även jordförhållandena om jord förekommer, och innehåller en bedömning av risk för blocknedfall och ett lämpligt grundläggningsförslag.

Baserat på den förenklade kartavläsningen bedöms det inte finnas geotekniska hinder för att ge ett positivt planbesked för skola F-6 vid Svarte Mosse.